

het aanwezig zijn van een getand vorkje bij 't oog, Schlegel echter geeft dit vorkje alleen als kenmerk van den kleinen modderkruiper, ja zelfs als middel om dezen van den grooten te onderscheiden; maar ik heb niets van zulk een vorkje bij mijn levend exemplaar kunnen bespeuren, en toch heb ik den geheelen kop van 't diertje eerst met een leesglas, toen met een loupe, die 10 maal lineair vergroot, onderzocht. Er is geen spoor van zulk een vorkje, al of niet getand, te vinden. Wel heeft 't dier een bijzonder lang en spits klepje of deksel, hoe moet ik 't noemen, op 't neusgat, maar dat hebben de beide andere soorten modderkruipers evengoed en andere visschen b. v. de karper en de goudvisch ook, al is 't uitsteeksel daar niet zoo spits.

Dit ontbreken van 't bewuste vorkje deed mij

twijfelen of ik wel met de gewone *Cobitis taenia* te doen had; volgens Schlegel zou er nog een derde soort modderkruiper (*Cobitis barbula*) in ons land kunnen voorkomen, al is die hier nooit waargenomen; in België echter zooveel te vaker. Toch is mijn exemplaar stellig niet *Cobitis barbula*, want die heeft voeldraden, die half zoo lang zijn als de kop en bij de mijne zijn ze nauwelijks te zien. Het orgaan, dat Schlegel als kenmerk opgeeft, schijnt niet steeds voor te komen, en dus geen deugdelijk kenmerk te zijn, of wel, we hebben hier met een vierde soort te doen, die nog niet beschreven werd, wat niet is aan te nemen. De teekeningen van Schlegel en ook die van Brehm zijn niet zoo duidelijk, dat ze hier antwoord kunnen geven.

E. HEIMANS.

HEBBEN DIEREN VERSTAND ?

Iemand heeft eens met mieren de volgende proef genomen. Hij hing in 't open raam een bakje met suiker en plaatste er mieren in, om te zien wat zij er mee doen zouden. Wat voor de hand lag, gebeurde. Zij namen de suiker, klommen langs de draad omhoog, brachten de suiker weg en kwamen langs denzelfden weg terug om nieuwe te halen — echter slechts een poos. Hun tocht langs de draad hield weldra op. Waarom? Het bleek, dat er waren, die de suiker uit het bakje wierpen in het kozijn, en dat daaronder de suiker door anderen werd opgezocht en meegenomen en zoo de lange, moeilijke omweg bespaard.

Van bijen wordt 't volgende verhaald. Er zijn vlinders, die in de korven komen om honing te rooven. In een korf, waar die bijen grooten last van die roovers hadden, maakten zij eindelijk traliën van was in de kleine opening. 't Hielp niet. Een vlinder wist er den kop tusschen te wringen, de traliën te verbreken en zoo weer naar binnen te komen. Nieuwe traliën werden er toen gemaakt, maar twee rijen, en de eerste voorste rij zoo voor de tweede achterste geplaatst, dat zij de opening afsloten met genoeg tusschenruimte om de bijen door te laten. Toen was het kwaad verholpen. De vlinder kon er den kop nu niet meer tusschen wringen. Daarbij stuitte hij toch op de tweede rij traliën.

Ieder zal erkennen, dit zijn bewijzen van overleg, van verstand.

Inderdaad de dieren hebben verstand.

Dit toont de hond en menig huisdier op velerlei wijzen. Ik heb een hond gehad, die op één bepaalden dag van de week lag te luisteren naar het naderen

van een wagen, die hem welkome dingen bracht, zonder dat iets bepaalds hem 't aanbreken van dien dag kon herinneren, behalve huiselijke werkzaamheden, die hij er dan toch mee in verband moest brengen. De groote vraag is eigenlijk alleen: *hoeveel* verstand hebben zij?

En telkens blijkt, dat de omvang gering is.

Ik groeide op in een van slooten doorsneden streek. Geen landbouwer kon op zijn akker komen zonder het water te overbruggen, hetgeen er meestal tijdelijk geschiedde, met balken en horden. 't Gebeurde eens, dat een span paarden er doorzakte. Zij weigerden toen er weer over te gaan, ook toen de brug vernieuwd was. Wijst dit laatste reeds op beperkt overleg, dit zou nog nader blijken. Den eigenaar werd de raad gegeven de brug enkele meters verder, op een andere plaats te leggen. 't Geschiedde en onmiddellijk reden zij over dezelfde brug, wier overgang zij eerst weigerden. Zoo stuit men bij de dieren telkens op het beperkte hunner verstandelijke vermogens.

't Duidlijkste wordt dit zeker wel bewezen door de slim geheeten apen.

In Afrika vernielen zij den oogst, en doen het bij groote talrijkheid op eene wijze, die de landbouwers noopt een waren verdelingskrijg tegen hen te voeren. Zij bouwen daartoe midden in het land een hut, van waar zij ze ongezien kunnen dood schieten. De apen bemerkten echter spoedig, als er zich iemand in verborgen had en bleven dan weg. Goede raad was toen duur. Men beproefde toen of zij het opmerkten als er van een tweetal, dat er heenging, slechts één terugkeerde. 't Was te ver-

wachten en zoo geschiedde het, dat zij ook dan wegbleven. Men beproefde het toen herhaaldelijk met meerderen, er telkens een achterlatende, totdat bleek, dat zij bij 6 of 7 den tel kwijt waren. Als er van 7 mannen 6 terugkeerden, snelden de apen onmiddellijk toe. Zij konden blijkbaar niet verder tellen — laat 't ons zoo maar uitdrukken — dan tot 6.

Deze opmerking is later bevestigd door proeven in de dierentuinen. Men laat er de apen strootjes aan stukjes breken en zegt hun aan hoeveel stukjes, welk bevel stipt wordt uitgevoerd tot hetzelfde getal. Dan raken zij in de war.

De apen kunnen niet verder tellen dan vijf of zes!

't Kan zeker wel gebruikt worden als een beeld van den omvang van hun verstand, in vergelijking met dat der menschen, wier vermogen om te tellen, we zouden wel kunnen zeggen even onbegrensd is als het hunne beperkt.

Inderdaad, al merkt men bij de dieren telkens iets hoogers op dan instinct, men stuit toch ook telkens op 't bewijs, dat hun denken en overleggen is beperkt binnen zeer enge grenzen.

Blijfve ten slotte aan de lezers de beslissing op de vraag, waarvan 't volgende spreekt.

Wij hadden lang een poedel en een prachtige sneeuw witte poes, die zeer vreedzaam samenleefden.

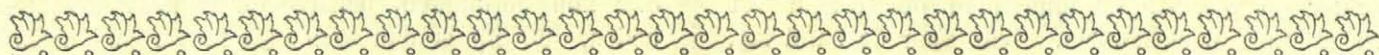
Alleen moesten wij de poes haar maal op een tafel geven, omdat de hond niet altijd de verzoeking kon weerstaan, haar heel vreedzaam weg te drukken en voor haar het maal te doen.

Op zekeren dag hen toevallig ongemerkt gadeslaande, zagen wij dat poes een lekker hapje vallen liet, hetgeen de hond onmiddellijk kwispelstaartend verslond, maar er ook door in den waan werd gebracht, dat het een vriendelijke gave was, en dat de poes wellicht te bewegen ware, er meerdere te geven. Hij ging daarop voor de poes de kunstjes doen, waardoor hij zijn meesters altijd verteederde, en dit met groote inspanning. 't Was kluchtig om het te aanschouwen.

't Baatte echter niet. Poes bleef voor alles ongevoelig. De talenten van haar huisgenoot maakten volstrekt geen indruk op haar. Zij begreep noch het kunstvaardige, noch het doel. En bleek de hond slimmer te zijn?

Spankeren.

A. CARLIER.

Overzicht der voornaamste waarnemingen op ornithologisch gebied

van 1 Mei 1898 tot en met 30 April 1899.

(Vervolg van blz. 103).

Syrnium aluco (L.) — Boschuil. De Amsterdamsche diergaarde ontving een exemplaar 't welk op 21 Juni te Alkmaar (N.-H.) was gevangen.

Deze uil komt in de Hollandsche kustprovinciën slechts zeer zelden voor; ik bezit een exemplaar dat den 27en Juni 1891 te Lisse is geschoten; in andere collectiën zijn mij geen voorwerpen uit die streken bekend. De vangtijd wijst op de mogelijkheid dat *S. aluco* in de bosschen nabij Alkmaar broedt. (S.)

Accipiter nisus (L.) — Sperwer. Den 23en December werd een jong mannetje in de eendenkooi alhier (Texel) op dezelfde wijze als de eenden gevangen (Daalder).

Een vreemde vangplaats en een bewijs te meer op hoe doldriftige wijze de sperwer zonder gevaar te zien, zijn prooi vervolgt. Bij onderzoek bleek de maag van dit exemplaar overblijfselen van een zangvogel te bevatten (S.)

Sula bassana (L.) — Jan van Gent. Men bracht mij een levend exemplaar (♂, ad.) dezer soort, 't welk den 5en Januari aan het strand nabij Noordwijk was gevangen. Deze vogel is door mij aan de Rotterdamsche Diergaarde gezonden. (Finsch).

Artis ontving twee levende voorwerpen welke resp. in November en in Januari aan de Noordzeekust voor IJmuiden waren gevangen. (Kerbert).

Ciconia ciconia (L.) — Ooievaar. Op 27 December zag ik een voorwerp op weiland achter mijn tuin te Bergum (Fr.) De vogel pikte aldaar in de op het land gestapelde hoopen slootbagger. Den 21en November is te Hardegarijp, op een uur afstands van Bergum, insgelijks een exemplaar, wellicht hetzelfde, gezien, en den 11en Januari werd ook te Wartena een ooievaar waargenomen. (Pelinck Stratingh).

Waarschijnlijk is dit een en 't zelfde stuk geweest dat, evenals vele andere vogels, overwinterde. (S.)

Grus grus (L.) — Kraanvogel. Een jager uit deze buurt (Numansdorp, Z. H.) deelde mij mede, dat hij op een dag tegen het eind van Januari jacht gemaakt had op een vogel, ongeveer tweemaal zoo groot als een reiger, terwijl uit zijn verdere beschrijving volgde, dat hij waarschijnlijk een Kraanvogel bedoelde. Toen ik hem daarna een gekleurde afbeelding van deze soort vertoonde, herkende hij zoowel als zijn zoon, daarin den door hen geziene vogel. Blijkens verdere mededeeling van den jager was de vogel erg schuw, en ofschoon hij aan een vleugel beschadigd scheen, had men hem niet kunnen buitmaken. (Dulfer).

Vanellus vanellus (L.) — Kievit. Deze soort heeft dit jaar in grooten getale overwinterd.

In de eerste dagen van Februari waren de kieviten op hunne broedplaatsen op de aan den duinvoet gelegen wei-